

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Ημ. Δημοσίευσης: 21 Ιουνίου 2015

Η τελευταία ευκαιρία *Μάριος Ψάλτης**

Οι διαπραγματεύσεις με τους θεσμούς για την Ελληνική Οικονομία έχουν φτάσει σε ένα καθοριστικό σταυροδρόμι όπου οι αποφάσεις που θα ληφθούν τις επόμενες κρίσιμες εβδομάδες θα καθορίσουν το μέλλον της χώρας και το μέλλον των επόμενων γενεών.

Η Ελλάδα απέτυχε δυο φορές στην πρόσφατη ιστορία της να επωφεληθεί από τις ευκαιρίες που της δόθηκαν μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταρχήν με τα διαρθρωτικά προγράμματα και μετά με την ένταξη στο ευρώ, να εκσυγχρονίσει το κράτος και να δημιουργήσει μια σύγχρονη οικονομία που να παράγει βιώσιμο πλούτο για το σύνολο της κοινωνίας και το καλό της χώρας.

Μετά από πέντε χρόνια πρωτοφανούς δημοσιονομικής προσαρμογής, συνεχίζουμε να έχουμε ένα κράτος με υψηλό δανεισμό και μια οικονομία αδύναμη να επιτύχει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης οι οποίοι να δημιουργούν τις προϋποθέσεις βιωσιμότητας του χρέους. Εύλογο είναι το ερώτημα τι πήγε λάθος. Δυστυχώς, δεν μπορέσαμε να εξηγήσουμε στη κοινωνία ότι η δημοσιονομική προσαρμογή ήταν απαραίτητη λόγω του ότι το στρεβλό μοντέλο της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της χρηματοδοτούμενης από το δημόσιο τομέα κατανάλωσης κατάρρευσε και δεν γίναμε ποτέ «ιδιοκτήτες» των μεταρρυθμίσεων που ήταν απαραίτητες για να απελευθερώσουν την οικονομία από τις αγκυλώσεις, οι οποίες θα δούλευαν σαν αντίβαρο στην αναγκαία δημοσιονομική προσαρμογή. Έτσι χάθηκε ακόμη μία ευκαιρία για εκσυγχρονισμό του κράτους. Η υλοποίηση του προγράμματος περιορίστηκε κυρίως σε μέτρα άμεσης απόδοσης, όπως η μείωση δημόσιων μισθών και συντάξεων χωρίς εκσυγχρονισμό της δομής του και την υπερφορολόγηση, δημιουργώντας ασφυκτικές συνθήκες στην αγορά. Η κοινωνία έδειξε ότι δεν είναι έτοιμη να στηρίξει τις οποιεσδήποτε μεταρρυθμιστικές προσπάθειες έγιναν, ενδεχομένως διότι δεν εξηγήθηκε ο λόγος γιατί είναι απαραίτητο να υλοποιηθούν και επειδή παρουσιάστηκαν ως επιβολή από τους δανειστές.

Από τη μεριά των δανειστών είναι ξεκάθαρο πιά ότι υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης στο εάν η χώρα είναι πραγματικά διατεθειμένη να μεταρρυθμιστεί. Η έλλειψη αξιόπιστου μεταρρυθμιστικού προγράμματος και εμπιστοσύνης, είναι που καθιστά την συνολική συμφωνία δύσκολη.

Με αυτά τα δεδομένα, ακόμη και αν υπάρξει πλήρης διαγραφή του χρέους σήμερα το πρόβλημα δεν λύνεται αν δεν αποφασίσουμε εμείς να προχωρήσουμε σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα δημιουργήσουν ένα κράτος που δεν θα παράγει ελλείμματα και ένα νέο παραγωγικό μοντέλο που θα παράγει υγιή ανάπτυξη της οικονομίας. Για να γίνει βιώσιμο το χρέος πρέπει να αποκτήσουμε βιώσιμη οικονομία. Αυτό σημαίνει μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος, σταθερότητα και απλοποίηση της διαχείρισης της φορολογίας, βελτίωση διαχείρισης των οικονομικών του Δημοσίου, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με άνοιγμα αγορών και ιδιωτικοποιήσεων και αναμόρφωση του δημόσιου τομέα, της δικαιοσύνης και καταπολέμηση της διαφθοράς. Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να έχουν το διττό στόχο, αφενός να δημιουργηθούν βιώσιμα πρωτογενή πλεονάσματα με δίκαιη κατανομή των βαρών, χωρίς την ανάγκη επιβολής έκτακτων μέτρων, και αφετέρου να δημιουργηθεί το σταθερό περιβάλλον που θα προσελκύει επενδύσεις για ανάπτυξη και νέες θέσεις εργασίας. Επίτευξη αυτών των δύο στόχων θα έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών και ως εκ τούτου την ανάκτηση της κυριαρχικού δικαιώματος της οικονομικής πολιτικής της χώρας.

Για ακόμη μια φορά, αποφεύγεται παντελώς η συζήτηση για το πώς θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε τις υποδομές για να επιτύχουμε βιώσιμους ρυθμούς ανάπτυξης που να καθιστούν και το χρέος μας βιώσιμο. Έτσι παραμένουμε όμηροι στο να αναλύουμε τι έκτακτους φόρους θα πρέπει να επιβάλλουμε για να μην αλλάξουμε. Μέσω της αδράνειας, συντηρούμε, άθελα μας ίσως, τα κατεστημένα συμφέροντα και αποθαρρύνουμε οτιδήποτε παραγωγικό ή ενδιαφέρον έχει απομείνει για επένδυση.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας δεν λύνονται με έκτακτες εισφορές, οι οποίες αντίθετα επιβαρύνουν την επιχειρηματικότητα, απωθούν επενδύσεις και έτσι διαιωνίζουν την ύφεση. Αντίστοιχα τα δημοσιονομικά προβλήματα δεν λύνονται με οριζόντιες περικοπές δαπανών αλλά μόνο με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Με βάση τα στοιχεία του 2014, το κράτος είχε έσοδα 51,4 δις και έξοδα 49,5 δις χωρίς τους τόκους. Τα ποσά αυτά ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι κοντά στο μέσο όρο αντίστοιχών στατιστικών στοιχείων άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. Ας αποφασίσουμε πως θα αυξήσουμε τη φορολογική βάση κρατώντας σταθερή τη νομοθεσία και έτσι να κάνουμε πιο δίκαιη τη κατανομή του βάρους των 52 δις περίπου φορολογικών εσόδων και πως θα προσπαθήσουμε να τα αυξήσουμε μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης της οικονομίας μας. Ας αποφασίσουμε πως θέλουμε να δαπανήσουμε τα 50 δις περίπου ούτως ώστε να νιώσουν οι πολίτες ότι απολαμβάνουν υπηρεσίες και κοινωνική πρόνοια χωρίς να επιβαρύνουμε τις επόμενες γενιές.

Το πραγματικό μας πρόβλημα είναι η ανάγκη μετάλλαξης του κράτους, των θεσμών, της κοινωνίας, αλλαγής προσωπικών συμπεριφορών και νοοτροπίας. Η αλλαγή δεν είναι εύκολη. Χρειάζεται αποφασιστικότητα και πρωτοβουλία να αλλάξουμε άμεσα

έστω κάποια από τα κακώς έχοντα, διότι το θέλουμε εμείς και όχι γιατί το λένε οι δανειστές. Απαιτεί ειλικρινή κατανόηση της κατάστασης, οραματικό στόχο του τι θέλουμε να πετύχουμε και κάποιον που θα καθοδηγήσει τη κοινωνία στο μονοπάτι της αλλαγής. Όλες οι δύσκολες αποφάσεις έχουν ένα βραχυπρόθεσμο κόστος αλλά μόνο έτσι δημιουργείται η εμπιστοσύνη και η ελπίδα για ένα μακροπρόθεσμο όφελος. Ας μην χάσουμε την τελευταία ευκαιρία που μας δίνεται να αλλάξουμε εκμεταλλευόμενοι το δίκτυ ασφαλείας που μας παρέχουν οι Ευρωπαϊκοί θεσμοί.

Το κόστος των δύσκολων αποφάσεων αξίζει το κόπο να το αναλάβουμε όλοι μας για να δημιουργήσουμε την ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον για τα νέα παιδιά για τα οποία θεωρητικά νοιαζόμαστε. Διαφορετικά, θα οδηγηθούμε στη βίαιη προσαρμογή χωρίς κανένα δίκτυ ασφαλείας...

**Ο κος Μάριος Ψάλτης είναι Διευθύνων Σύμβουλος της PwC*